

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Ligestillingsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 26. maj 2020
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Rebekka Have Enevold-
sen
Sagsnr.: 2020-0032/15-0024
Dok.: 1468687

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 61 (Alm. del), som Folketingets Ligestillingsudvalg har stillet til justitsministeren den 4. marts 2020. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Samira Nawa (RV).

Nick Hækkerup

/

Maria Holm

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 61 (Alm. del) fra Folketingets Ligestillingsudvalg:

”Vil ministeren redegøre detaljeret for de erfaringer, man har gjort sig i Tyskland og Frankrig med henblik på at sætte ind over for digitale krænkelser? Redegørelsen bedes indeholde en oversigt over, hvordan de to lande straffer og arbejder med at sætte ind over digitale krænkelser.”

Svar:

1. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet anmodet Udenrigsministeriet om at indhente bidrag fra de franske og tyske myndigheder.

2. Den danske ambassade i Paris har på baggrund af oplysninger fra hjemmesiderne tilhørende det franske ligestillingsministerium og den franske administration oplyst følgende om fransk lovgivning vedrørende digitale overgreb:

”Kriminalisering af digitale overgreb af seksuel karakter:

Artikel 222-33 i den franske straffelov kriminaliserer seksuel chikane. Seksuel chikane defineres i bestemmelsen som ”gentagende gange at udsætte en person for ord eller adfærd med seksuel eller sexistisk karakter, der skader en persons værdighed, pga. den nedværdigende eller ydmygende natur eller skaber en skræmmende, fjendtlig eller stødende situation.” Bestemmelsen omfatter også situationer, hvor en det samme offer bliver udsat for ord eller adfærd af flere personer på samordnet måde, selvom hver person ikke har handlet gentagende gange. Ligeledes omfattes situationer, hvor det samme offer udsættes for ord eller adfærd successivt af flere personer, der er klar over, at deres ord eller adfærd udgør en gentagelse.

De to sidstnævnte situationer er særligt rettet mod ”seksuel cyber chikane”, som ofte begås af flere personer. Brugen af en online offentlig kommunikationstjeneste eller et andet digitalt medium er en skærpende omstændighed i forbindelse med seksuel chikane.

Strafferammen i ovennævnte bestemmelse er 2 års fængsel og en bøde på 30.000 euro (1 års fængsel og 7.500 Euro hvis gerningsmanden er mindreårig). I tilfælde af skærpende omstændigheder, f.eks. hvis den seksuelle chikane foregår ved hjælp af et digitalt medium eller offeret er mindreårig, kan strafferammen forhøjes til 3 års fængsel og en bøde på 45.000 euro.

Hævnporno er selvstændigt kriminaliseret i den franske straffeloves artikel 226-2-1, der blev indsat i 2016. Videredistribution

af billeder, optagelser eller dokumenter af seksuel karakter, uden samtykke fra den pågældende person kan straffes med 2 års fængsel og en bøde på 60.000 euro. I tilfælde af afpresning ved hjælp af seksuelle billeder eller optagelser (såkaldt sextortion) kan der desuden straffes efter artikel 312-1 om afpresning med vold eller truslen om vold eller anden tvang eller artikel 312-10 om pengeafpresning.

Kriminalisering af andre former for digitale overgreb

Online chikane er omfattet af artikel 222-33-2-2 i den franske straffelov, der kriminaliserer chikane. Ifølge denne bestemmelse defineres chikane som gentagende udtalelser eller handlinger, der har til formål eller resulterer i en forværring af det fysiske eller mentale helbred hos en person.

Det er en skærpende omstændighed, hvis chikanen foregår ved hjælp af en online offentlig kommunikationstjeneste eller et andet digitalt medium. I så fald er strafferammen 2 års fængsel og en bøde på 30.000 euro.”

Den danske ambassade i Paris har endvidere på baggrund af oplysninger fra hjemmesiderne tilhørende det franske senat og undervisningsministerium oplyst følgende om den politimæssige indsats og tiltag til forebyggelse af digitale krænkelser:

”Der er 3000 IT-eksperter, der hver dag sporer kriminelle online. For at sikre en struktureret og ensrettet indsats mod digital kriminalitet har det franske politi etableret netværket ”Cybergend” for efterforskere af denne form for kriminalitet. Netværket har til formål at uddanne specialenheder inden for digital kriminalitet på hele det franske territorie samt lette efterforsknings-samarbejdet på tværs af regioner og afdelinger.

Endvidere er der i 2018 blevet etableret en online politienhed, der har kontakt med både borgere og sociale platforme på nettet. Etableringen af enheden har gjort det nemmere for borgere at anmelde digitale krænkelser, komme i kontakt med en politibetjent, der er særligt udannet inden for området, samt modtage råd om forebyggelse af digitale krænkelser.

For at bekæmpe mobning og krænkelser, inklusiv digitale krænkelser på nettet, blandt børn og unger, har Uddannelsesministeriet lanceret projektet ”Nej til chikane”. Projektet inkluderer bl.a. en national oplysningshjemmeside, kurser samt studieambassadører. Disse tiltag skal informere unge om deres adfærd på nettet samt fungere som rapporteringsplatforme i tilfælde af digitale krænkelser, særligt seksuelle krænkelser som hævnporno. Ligeledes er der opsat telefoniske rådgivningscentre, således at ofre for digitale krænkelser kan modtage rådgivning og anmelde krænkelser.”

Den danske ambassade i Paris har herudover på baggrund af oplysninger fra hjemmesiderne tilhørende det franske ligestillingsministerium og undervisningsministerium oplyst følgende internetplatformes ansvar for at fjerne krænkende indhold:

”Retten til sletning (retten til at blive glemt) er i fransk lovgivning forankret gennem Databeskyttelsesforordningens artikel 17, hvorefter den ansvarlige platform kan blive pålagt at slette persondata, inklusiv billeder, hvis der ikke foreligger samtykke fra den pågældende. Hvis det ansvarlige internetplatform ikke herefter fjerner billedet eller besvarer en anmodning om dette kan der rettes henvendelse til den franske nationale kommission for informatik og frihed (CNIL). Denne administrative myndighed har til ansvar at sikre, at databeskyttelsesloven bliver overholdt og kan udstede advarsler til organisationer og privatpersoner (herunder internetplatforme) samt indberette disse til anklagemyndigheden.

Ifølge artikel 6 i lov nr. 2004-575 af 21. juni 2004 har internetplatforme ansvar for at opsætte en klagemekanisme, der gør det muligt at anmelde indhold, der opfordrer til had mod personer på baggrund af køn eller vold mod kvinder. Internetplatforme, der på denne måde bliver opmærksom på ulovligt indhold er forpligtet til at fjerne dette, og er underlagt civil- og strafferetligt ansvar, hvis dette ikke sker.”

3. Den danske ambassade i Berlin har på baggrund af bestemmelserne i den tyske straffelov, loven om ophavsret til kunstneriske- og pornografiske værker (KUG) samt oplysninger fra det tyske justitsministerium oplyst følgende om den tyske lovgivning om digitale overgreb og internetplatformes ansvar for at fjerne ulovligt og/eller skadeligt indhold samt håndhævelsen heraf:

”Der findes ikke selvstændige straffebestemmelser for digitale krænkelse af seksuel karakter i den tyske straffelov. I stedet kan de mange varianter af denne form for kriminalitet behørigt omfattes af de almene forskrifter. Vedrørende fænomenet ”cybergrooming” kommer straffebestemmelse § 176, afsnit 4, nr. 4 i betragtning. I forhold til begrebet ”sextortion“ er især straffebestemmelserne vedrørende afpresning relevante, § 253, krænkelse af den intime privatsfære ved hjælp af fotooptagelser, § 201a, og en overtrædelse af lovgivningen omhandlende ophavsretten til kunst- og pornografiske værker, §§ 22, 33 KUG. Ud fra en individuel betragtning af hver sag kan der ligeledes være tale om udspionering af data, § 202a, og datahæleri, § 202d. Ved ”hævnporno” kan straffebestemmelserne § 201a og §§ 22, 33 KUG komme på tale. I tilfælde af udbredelse af såkaldt ”hurtcore”-pornografi kan de samme bestemmelser tages til indtægt og i tillæg hertil også straffebestemmelserne vedrørende

voldsfremstilling, § 131, og udbredelsen af voldspornografiske skrifter, § 184a. I sidstnævnte tilfælde kan – afhængig af personens alder – bestemmelserne vedrørende udbredelse af børne- og ungdomspornografi, § 184b og § 184c, komme til anvendelse.

(...)

De ovenfor nævnte straffebestemmelser omhandler de typisk anvendelige forskrifter i disse sammenhænge. Det er dog også muligt, afhængig af den enkelte sag, at andre straffebestemmelser kan finde anvendelse, specielt det 13. afsnit i straffelovens særskilte afsnit; forbrydelser mod den seksuelle selvbestemmelse, §§ 174 ff.

(...)

Strafniveauet, altså fastsættelsen af straffen i en konkret sag, kræver en grundig afvejning af alle de fremkomne synspunkter for og imod den anklagede, som er fremkommet i retten under de givne omstændigheder. Der kan derfor desværre ikke gives oplysninger om det konkrete strafniveau.

Den strafferamme, der ligger til grund for strafniveauet, fremgår af straffeloven. Afpresning, § 253, kan straffes med fængsel i op til 5 år eller med bøde; en krænkelse af den intime privatsfære ved hjælp af fotooptagelser, § 201a, kan straffes med fængsel i op til 2 år eller med bøde. Cybergrooming, § 176, afsnit 4, stk. 3, kan straffes med fængsel fra tre måneder til 5 år. Udbredelsen af voldspornografiske skrifter, § 184a, kan straffes med fængsel i op til 3 år eller med bøde. Udbredelsen af børnepornografiske skrifter, § 184b, kan straffes med fængsel fra tre måneder til 5 år. Udbredelsen af ungdomspornografiske skrifter, § 184c, kan straffes med fængsel i op til 3 år eller med bøde. En overtrædelse af KUG §§ 22, 33 kan straffes med fængsel i op til 1 år eller med bøde.

(...)

I oktober 2017 trådte loven om håndhævelse på de social medier i kraft også kaldet netværksloven. Loven forpligter de sociale netværk til at oprette og drive en klageadministration, hvor klager modtages og vurderes og hvor ulovligt indhold skal slettes eller blokeres.

Netværksloven gælder for store sociale netværk med et bredt tematisk spektrum og mere end 2 mio. registrerede tyske brugere. Loven henviser til særlige straffebestemmelser i straffeloven, herunder voldsfremstilling, § 131, udbredelse af børnepornografi, §§ 184 b, 184 d, injurier, bagvaskelse og ærekrænkelse, §§ 185 til 187, krænkelse af den intime privatsfære vha. fotoop-

tagelser, § 201a, og trusler, § 241.

Som reaktion på en række anslag har forbundsregeringen den 19. februar 2020 truffet beslutning om et lovforslag til bekæmpelse af højreekstremisme og hadkriminalitet, som nu befinder sig i parlamentarisk behandling. Det centrale formål med loven er en bedre retsforfølgelse af hate speech. De store sociale netværk skal bl.a. indberette særligt strafbart indhold, som der er modtaget klage over, og som enten er blevet slettet eller blokeret, til en afdeling i forbundskriminalpolitiet. Ud over forbrydelser som mordtrusler og hadkampagner er også børnepornografi omfattet heraf. Kriminalpolitiet videregiver indberetningerne til de ansvarlige, lokale efterforskningsmyndigheder.

Det er forbundsregeringens opfattelse, at netværkslovens grundlæggende har vist sit værd. De store sociale netværk har anstrengt sig for at kunne efterleve kravene i netværksloven, særligt for så vidt angår klageadministrationen. På enkelte områder bør der dog ske forbedringer. Der forudses eksempelvis ændringer som følge af de igangværende bødesager. Forbundsregeringen er i øjeblikket i gang med at evaluere netværksloven. Man vil inden oktober 2020 forelægge en rapport med resultaterne af evalueringen i parlamentet.

Overtrædelser af netværksloven kan straffes med bøde. Ansvarlig myndighed herfor er Justitsstyrelsen (Bundesamt für Justiz), som er underlagt Justitsministeriet. I juli 2019 udstedte Justitsstyrelsen en bøde til Facebook. Facebook anklages for at have givet ufuldstændige oplysninger i koncernens årsrapport vedrørende de indkomne klager med lovstridigt indhold. Bødens størrelse er 2 mio. euro, men bøden er endnu ikke gyldig, idet Facebook har gjort indsigelse. Parallelt hertil kører en række andre bødesager i Justitsstyrelsen.

Forbundsregeringen har den 1. april 2020 fremlagt et lovforslag til ændring af netværksloven, ifølge hvilket Justitsstyrelsen skal udvides fra at være ikke kun en myndighed til retsforfølgelse men også en tilsynsmyndighed, der selvstændigt kan udstede bestemmelser.”

Den danske ambassade i Berlin har på baggrund af oplysninger fra det tyske indenrigsministerium endvidere oplyst følgende om den politimæssige indsats på området:

”Den strafferetlige efterforskning er som hovedregel en opgave for myndighederne i Tysklands 16 delstater. På forbundsniveau regulerer ”loven om forbundskriminalpolitiet og samarbejdet mellem delstater og forbundet i kriminalpolitiets anliggender”, hvilket myndighedsansvar der befinder sig på forbundsniveau.

Ifølge denne lovgivning varetager forbundskriminalpolitiet som central myndighed især internationale opgaver. Hertil hører:

- Udveksling af efterretninger med udlandet,
- Modtagelse af underretninger fra ind- og udland,
- Strafferetlig vurdering og analyse af de modtagende underretningers relevans,
- Identifikation af gerningsmænd, gerningssteder og ofre,
- Udpegning af de ansvarlige myndigheder til opfølgende efterforskning (i reglen delstaterne),
- Bearbejdning og videresendelse af indkomne informationer til de ansvarlige myndigheder,
- Samarbejde med internetøkonomien på de områder, hvor der er indført selvregulering og
- Uddannelse og videreuddannelse.

Forbundskriminalpolitiet kan derudover varetage politiopgaver i forhold til strafforfølgelse, hvis en delstatsmyndighed anmoder om assistance hertil.

Programmet ”delstater og forbundets kriminalpræventive politiarbejde“ betegner et program med det formål at oplyse befolkningen, multiplikatorer, massemedier og andre relevante aktører om kriminelle tilsynskomster og muligheder for at forhindre kriminalitet. Med dette program gives den stedlige strafforfølgelse et optimalt værktøj i hånden til konsekvent og vedvarende at kunne udføre forebyggende arbejde. Programmets hjemmeside indeholder udover oplysningsmateriale også kontaktinformationer på politiets landsdækkende rådgivningscentre, <https://www.polizei-beratung.de/startseite-und-aktionen>.”

Den danske ambassade i Berlin har herudover på baggrund af oplysninger fra det tyske familieministerium oplyst følgende om de forebyggelsesmæssige indsatser på området:

”Familieministeriet har eftersendt informationer om projektet ”aktiv mod digital vold“, som varetages af et landsdækkende forbund til rådgivning af kvinder og telefonlinjer for kvinder i nød, og som henvender sig specielt til det ambulante hjælpesystem (rådgivning), <https://www.aktiv-gegen-digitale-gewalt.de/de/>.

Projektet blev igangsat for første gang i perioden 02.01.2017 til 31.12.2018 med i alt 236.454 € støtte fra staten.

Indhold:

- Digitale angreb sker på mange forskellige måder. Projektets tiltag fokuserer på styrkelse af hjælpeforanstaltninger for kvinder med vægt på beskyttelse af udsatte kvinder og unge piger.

- Grundlæggende skal der skelnes mellem digitalisering af vold i private relationer, når gerningsmanden og offeret kender hinanden personligt, og angreb i det offentlige rum, hvor gerningsmanden handler anonymt.
- Der er behov for forskellige beskyttelseskoncepter til disse divergerende angrebsformer.

Den bærende institution planlagde ved oprettelsen af projektet følgende tiltag:

1. Information vedr. chikane, tvang og stalking i det nære, sociale digitale rum
2. Information vedr. chikane, tvang, diskriminering i det offentlige digitale rum
3. Opgradering af de hjælpende foranstaltninger
4. Styrkelse af retssikkerheden
5. Styrkelse af netværksdannelse, kvalificering af fagfolk, forbedret kommunikation om digital vold

Realisering:

- Oprettelse af en onlineplatform med information for målgruppen: <https://www.aktiv-gegen-digitale-gewalt.de/de/>
- Skabelse af ekspertise for så vidt angår retsgrundlaget og problemer ift. retshåndhævelse ved digital vold
- Skabelse af ekspertise om emnet ”faglig rådgivning og digitalisering af kønsspecifik vold”
- Faglige drøftelser, workshops, videreuddannelse, informationsbrochurer

Projektet er blevet forlænget med en ny bevilling. Fokus er nu udelukkende på styrkelse af hjælpeforanstaltninger for kvinder med vægt på beskyttelse af udsatte kvinder og unge piger. Den aktuelle periode løber fra 01.01.2019 til 31.12.2021 og støttes med 444.199 € af den tyske stat.

1. Opgradering af støttemulighederne:

F.eks. videreuddannelse af rådgivere og andre fagfolk, offentliggørelse af retningslinjer og informationer for medarbejdere på rådgivningscentre, eksempelvis om udfordringerne ved rådgivning ifm. cyberstalking og muligheder for selvforsvar mod digitale angreb.

2. Videokampagnen „Hvad er digital vold og hvad kan du gøre imod det?“:

Den planlagte kampagne skal styrke bevidstheden om de forskellige former for digital vold og de massive konsekvenser heraf. Målgruppen skal vide, at der findes faglige rådgivningscentre og at disse yder støtte ved digital vold.

3. Tekniske kundskaber og sikkerhed som et middel til forebyggelse og indgriben:

Rådgivningsmedarbejdernes tekniske kompetencer og forståelse af digitale medier, sociale medier samt viden om beskyttelse af privatsfæren skal styrkes, f.eks. via hands-on checklister til undersøgelse af tilstedeværelsen af spionage-app's på mobiltelefoner og tablets.

4. Retssikkerheden på forskellige retlige områder skal styrkes og uddybes:

De civilretlige muligheder i kampen mod digital vold skal forankres hos det relevante fagpublikum. Det betyder, at de berørtes muligheder for civilretlig forfølgelse skal forbedres; sandsynligheden for kollektive skal øges; strafforfølgelsen af digital vold skal forbedres; internationale best practice skal analyseres.

5. Løbende:

Fremstilling af informationsmateriale, foredrag og netværk samt besvarelse af fagspørgsmål.”

4. Afslutningsvis kan der henvises til kapitel 13.5 i betænkning nr. 1573/2020 afgivet af Ytringsfrihedskommissionen om ytringsfrihedens rammer og vilkår i Danmark, hvor der redegøres for reguleringen af sociale medier i andre europæiske lande.